

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ INFANTIL/PRIMÀRIA

TÍTOL:

**Són compatibles la mitologia amb
la tecnologia?**

Nom de l'alumne: Victor

Nom del tutor/a de TFG: Enric

Àrea de Coneixement: C.C.S.S.

Curs acadèmic: Quart

INDEX

Agraïments	Pàg. 2
Resum	Pàg. 3
Justificació	Pàg. 4
Introducció teòrica	Pàg. 5
Metodologia	Pàg. 9
L'enquesta.....	Pàg. 9
Anàlisi documental.....	Pàg. 9
Proposta didàctica.....	Pàg. 10
Resultats	Pàg. 14
Discussió i/o conclusió	Pàg. 19
Bibliografia	Pàg. 20

AGRAÏMENTS

Voldria donar les gràcies a tots aquells mestres que han col·laborat i m'han ajudat a finalitzar l'últim projecte del Grau de Mestre de Primària. En concret, destacar tres mestres que han sigut d'inspiració i de recolzament per a poder realitzar-ho:

Enric Pere Ramiro Roca ha sigut el meu tutor del treball final de grau que m'ha anat dirigint durant aquesta etapa, Inma Gozalbo Nevot, ha sigut la meva supervisora de pràctiques que hem va recolzar i ajudar en els moments de més indecisió i finalment nomenar a Jordi Adell Segura, que va ser el meu professor de Noves tecnologies, i que hem va aconsellar de petits detalls indispensables per a poder dur a terme aquest treball d'investigació.

RESUM

L'aplicació de les TIC a les Ciències Socials pot ser una forma innovadora d'ensenyar afers relacionats amb la societat, en aquest cas la mitologia pròpia de Castelló de la Plana.

Aquesta es una manera adequada d'introduir la història a l'alumnat més petit, ja que els elements fantàstics i sobrenaturals serveixen per a captar la seva atenció i gaudir aprenent.

L'ús de les noves tecnologies no està generalitzat per totes les escoles, ja que hi han unes barreres a nivell econòmic de l'escola i per la predisposició del personal docent per a saber fer un ús correcte d'aquests.

Aquests recursos d'última generació han de servir per a captar l'atenció de l'alumnat, però no vol dir que s'utilitzin amb la metodologia que s'ha emprat tradicionalment, sinó que s'han d'aplicar junt amb metodologies innovadores en que l'alumnat pugui dirigir-se per ell mateix a la solució amb un docent que els guia. L'autonomia de l'alumnat obri les portes a un pensament propi, totalment diferent al que es pot apreciar en la majoria de les escoles.

En la proposta didàctica que es mostra posteriorment s'intenta fomentar el treball individual i a la vegada el treball en equip, per a que cada volta el personal docent tinga menys rellevància i que l'alumnat siga el protagonista del seu aprenentatge. S'utilitzen diferents recursos digitals en línia com es la webquest o el kahoot que poden ser una forma innovadora d'aplicar aquesta metodologia al món digital i de la xarxa.

PARAULES CLAU/DESCRIPTORS:

TIC, mitologia, metodologies innovadores, autonomia.

JUSTIFICACIÓ

La idea principal que es desenvolupa en aquest treball final de grau tracta sobre l'aplicació de les noves tecnologies a les Ciències Socials.

En aquest treball final de grau es compon principalment d'una proposta didàctica dirigida a una classe de primer d'educació Primària. Les activitats que es realitzen a classe estan relacionades amb la mitologia de Castelló de la Plana en l'àrea de Ciències Socials i mitjançant l'ús didàctic de les TIC. El tema de la mitologia hem va parèixer interessant, ja que molta gent que es de Castelló no coneix amb detall aquesta part de la nostra història i crec que es un dret de tots conèixer quines són i d'on provenen les tradicions pròpies.

Aquest tema considere que es important per a tractar-lo en aquest projecte, ja que la tecnologia i la interconnectivitat global és una realitat cada volta en més escoles i en la vida quotidiana. Per això, es important adaptar la metodologia tradicional, que es treballa sobre paper, per una metodologia més flexible que comença a introduir suports digitals i metodologies innovadores. Però, aquest procés d'adaptació sol ser lent perquè les escoles estan limitades econòmicament i aquests avanços suposen una inversió econòmica elevada requerint una formació adequada del professorat. Però, per a saber si es necessari aquesta adaptació, s'ha de saber quins beneficis aporta respecte a una educació tradicional. Uns dels avantatges que destaca Aguiar & Cuesta (2009) (pp.. 81-94) són la "facilitat d'accés a tot tipus d'informació, instruments de tot tipus de procés de dades, canals de comunicació immediat, interactivitat i motivació" entre altres més.

Mitjançant un estudi d'enquestes que s'ha realitzat paral·lelament a la proposta didàctica es podran extraure respostes a algunes de les preguntes més freqüents sobre les TIC en l'escola.

En quant al material digital s'utilitza una Webquest com a recurs principal per a que l'alumnat pugui aprendre a través d'un suport informàtic connectat a la xarxa. També s'utilitzarà el Kahoot, que es com un concurs en xarxa, que servirà com a recordatori de tot allò que s'ha après en la Webquest. Aquest concurs interactiu hem va parèixer una forma innovadora i motivant per aprendre i participar tots plegats en la classe.

També es proposa l'ús de la tableta digital com a element organitzador de l'avaluació de l'alumnat per mitjà d'una aplicació gratuïta.

INTRODUCCIÓ TEÒRICA

Aquest treball tracta sobre la relació que es pot establir amb les noves tecnologies de la informació i les Ciències Socials en l'aula d'educació Primària. Aquest és un projecte de Final de Grau corresponent al Grau de Mestre de Primària de la Universitat Jaume I.

La pregunta a la que aquest projecte vol respondre amb una sèrie d'arguments fonamentats és si podríem relacionar la mitologia amb la tecnologia i com es podria portar a terme.

Per a poder respondre aquesta pregunta, primer s'ha hagut de fer un estudi sobre l'ús de les noves tecnologies a l'escola.

Aquest tema es important, com senyala Marqués (2012):

Esta emergent societat de la informació, impulsada per un vertiginós avanç científic en un marc socioeconòmic neoliberal globalitzant i sustentat per l'ús generalitzat de les potents i versàtils tecnologies de la informació y la comunicació (TIC), comporta canvis que assoleixen tots els àmbits de l'activitat humana. (p. 3)

L'ús de les noves tecnologies en l'aula de Primària s'ha de gestionar amb molta cura, ja que potser no s'usen amb una finalitat totalment didàctica. Després d'haver tingut una tutoria el dia 22 d'abril del 2015 amb Jordi Adell, el mestre de noves tecnologies, hem va comentar el context que hi ha actualment sobre aquest tema en les aules de Primària.

La idea que hem va transmetre Jordi es centrava en que en les escoles s'utilitzen les noves tecnologies de la mateixa forma que es gastaven alguns recursos més tradicionals que en aparença pareixen molt innovadors però si no s'utilitzen de forma innovadora segueixen sent igual de tradicionals que els recursos que s'utilitzaven fins ara. Un tema prou important és el temari digital que pareix que siga un gran avanç per a les escoles, però si s'analitza i es compara amb un llibre de text físic es practica el mateix i després d'haver passat les enquestes també influeixen altres factors com es la poca experiència que té en aquest àmbit el professorat.

Jordi també hem va comentar que les noves tecnologies en l'aula poden ser un factor socio-econòmic diferenciador amb risc d'exclusió per a la part de la societat més desafavorida econòmicament, ja que si en casa no utilitzen les noves tecnologies, no tenen tanta habilitat per a controlar-les.

Una de les parts més importants d'aquesta proposta didàctica gira al voltant de la Webquest, (Annex2, Taula2, Imatge 1, p.24.) aquesta es defineix com "una activitat orientada a la investigació on tota o quasi tota la informació que s'utilitza prové de recursos de la web" (Dodge,1998). Aquesta és una forma motivadora i cridanera d'explicar la mitologia de Castelló de la Plana, que

potser d'una altra forma seria més difícil d'entendre per a un alumnat de primer de Primària. "Els estudiants aprenen millor a través de paraules e imatges presentades simultàniament que quan la transmissió de coneixements es basa únicament en paraules, ya que aquest permeteix a l'alumnat establir connexions entre els referents verbals i els referents gràfics" (Mayer, 2001, p. 63).

Murphy (2011) senyala que per a que l'alumnat pugui cercar la seva pròpia informació s'han de proporcionar les instruccions necessàries per a que puguin accedir a la informació necessària i així respondre a les preguntes que es proporcionen.

Aquesta innovació tecnològica no és una novetat de fa 5 anys, sinó que abans hi havia recursos disposats per a fer un ús didàctic com senyala Trepal i Rivero (2010):

Els projectes d'integració de les TIC en l'aula d'història i d'ensenyament telemàtic de la història actuals contenen amb importants precedents en la dècada de 1990 les experiències dels quals han servit de referència per a proporcionar millors solucions a les necessitats de l'alumnat. En forma de pàgines web, banc de dades, revista digital, blog, canal de vídeos o de diapositives, es proporciona una gran quantitat de materials didàctics susceptibles de ser utilitzats com a fonts de documentació per a la creació de les diapositives multimèdia. Inclús en pàgines no especialitzades com You Tube. (p. 17)

Un altre software que es pot utilitzar per a ensenyar història és el Kahoot (Annex2, Taula2, Imatge 4, p.25), aquest programa en xarxa té diferents opcions, en aquest cas l'utilitzarem per a fer un concurs de preguntes sobre tot allò que han après en la Webquest.

A aquesta proposta didàctica que empra les TIC s'inclourà un model d'aprenentatge cooperatiu.

"L'aprenentatge cooperatiu és l'ús didàctic de grups reduïts en els que els alumnes treballen junts per a maximitzar el seu propi aprenentatge i el dels demés." (David, Roger & Edythe, 1999a, p.1)

Per aconseguir un treball conjunt amb sentit de principi a fi s'han de repartir les tasques.

"Assignar rols als alumnes és una de les maneres més eficaces d'assegurar-se que els membres del grup treballen junts sense entrebancs i de forma productiva." (David, Roger & Edythe, 1999b, p.5)

D'aquesta manera el grup té un objectiu comú per complir, llavors, es pot dir que s'estableix una interdependència positiva. Aquesta es defineix per David, Roger & Edythe (1999)

"La interdependència positiva vincula als alumnes de tal manera que ningú d'ells podrà aconseguir la tasca a menys que tots ho realitzen. Es donen compte que el treball de cada membre és indispensable per a que el grup pugui aconseguir els seus objectius." (p.8)

També senyalen David, Roger & Edythe (1999):

"Cada membre d'un grup es fa personalment responsable de contribuir a complir els

objectius del grup i ajudar als demés membres a que també ho complisquen. Quant major es la interdependència positiva dins d'un grup d'aprenentatge cooperatiu, més responsables es sentiran els alumnes.” (pp.8-9)

En aquesta programació d'introducció a les TIC també s'inclou l'ús de les tauletes per al mestre. Aquest recurs digital pot ser una eina molt útil, ja que es un “magatzem de grans quantitats d'informació en suports menuts de fàcil transport” Aguiar & Cuesta (2009, pp. 81-94).

Per motius de protecció de dades no s'ha pogut realitzar una imatge de la tauleta que s'utilitza, ja que apareixen els noms i cognoms de l'alumnat, però en aquest enllaç <http://www.additioapp.com/ca/> es pot descarregar gratuïtament i s'explica en detall les funcions que hi disposa per a organitzar el dia a dia del personal docent mitjançant aquesta aplicació per a tauletes digitals. Per a la proposta didàctica utilitzarem aquesta aplicació sobretot per a l'avaluació de l'alumnat, però també per al control de l'assistència i el comportament al llarg de les sessions.

En quant a la part historiogràfica d'aquest projecte, s'ha fet una cerca cuidadosa dels orígens de la ciutat de Castelló de la Plana per a poder entendre el treball que va realitzar Josep Pascual Tirado a l'establir una mitologia a Castelló l'any 1930 publicant *Tombatossals. Contalles de la Terra* (1930).

Fent un anàlisi de l'espai geogràfic que es tracta en l'obra, Sanchez, Rodríguez i Olucha (1990) senyalen que el Castell de Fadrell estava al costat de la ermita de la Magdalena i era musulmà, abans de la conquesta de Jaume I que ho repoblà amb cristians. Llavors, segons les dades que ens aporta aquests autors, el castell de Fadrell es refereix a les actuals runes del Castell Vell que hi ha dalt del ermitori de la Magdalena.

Segons una altra font “Trasumpt de una donació feta per lo Rey en Pere de la vila de Castelló y altres al infant en Joan, fol.192”. (Sánchez, 1993, p.34)

El Castell Vell situat al costat de l'ermita de la Magdalena podria ser el castell del rei Barbut ja que segons Bausset (2012), Josep Pascual Tirado va viure una part de la seva vida treballant aquelles terres com a camperol.

En una altra font també es parla de la repoblació de la “La vila tingué el seu primitiu emplaçament en el turó on s'alçava l'ermita de la Magdalena i per concessió reial fou mudada al lloc on en l'actualitat es troba”. (Sanchez, 1982 p.8) Aquest s'ha extret a partir de la font primària. (Arxiu municipal de Castelló, 1400)

Una volta analitzada la història i l'espai on va ocórrer és menester analitzar més de prop a l'autor i l'obra que suposa la base mitològica de Castelló de la Plana.

Els elements fantàstics són una de les parts més importants de la mitologia com pot ser el naixement de Tombatossals “Una nit tenebrosa de llamps i trons, en mig de la tempesta, un gran clafit va trencar un tros de roca de Penyeta... va nàixer TOMBATOSSALS!”. (Griñó & Sidro, 2005,

p. 1) encara que moltes voltes es basen en zones reals “Transplantarem arbres de la muntanya de Montornés” .(Griñó & Sidro, 2005, p. 5)

Bellés (2014) descriu el naixement de la mitologia castellanenca:

Un dia a principis del segle XX, el culte casteller que cuidava els seus camps i administrava de la seva família, Josep Pascual Tirado, començà a escriure les aventures del Rei Barbut en el seu Castell, la historia de l'amor de Penyeta Roja i Tossal Gros, contalles de la terra amb les apassionants vivències del gegant Tomba Tossals i aparegué la mitologia on Castelló va vore retratats els seus orígens. (p. 249)

Bausset (2012) defineix a Josep Pascual Tirado com un home de camp i de lletres:

(...) llaurador lletraferit, casteller de soca, Josep Pascual Tirado va firmar alguna de les seves contalles de la terra com Pepe Mirona. Autor de l'obra TombaTossals, fou conseller electe de l'Ajuntament del 1931 al 1936. (...)

En acabar el batxiller Pascual Tirado es dedicà a l'agricultura,(...) sense deixar de banda les seues aficions literàries. L'horta i el camp li feren descobrir les expressions pròpies de la llengua dels llauradors, amb les faules i els contes transmesos de pares a fills.

Messeguer (2006), respecte a l'estil i la seva obra, senyala que:

Per explicar la gènesi de *Tómbatossals*, cal esmentar la Societat Castellonenca de Cultura, fundada el 1919, autèntic bressol de l'obra, ja que a les pàgines del seu prestigiós Boletín, sobretot als anys 1922-1924, veieren la llum les narracions que després van constituir el llibre(...)

Josep Pascual Tirado era fàcil de llegir i entendre en l'època en que va viure, és a dir, en una societat que s'expressava sempre en valencià, i per això va conservar per a nosaltres, i per al món sencer, un tresor verbal i cultural impressionant. I ho va fer amb dos estils: un de costumista, representat per unes narracions incloses al llibre *De la meua garbera* (1935) i un de mitològic, representat per aquest *Tombatossals*. (Article del Levante-EMV)

L'estil de l'escriptor en l'obra de *Tombatossals* està marcada per un llenguatge costumista que a voltes es difícil de trobar el significat fora del context en que s'hi va escriure. Per exemple, ho podem apreciar en aquesta oració:

“Arrancapins, fona i cantalada a ells, amunt amunt que estan seques!” (Pascual, 1998, p. 107)

METODOLOGIA

L'enquesta:

En aquest projecte es du a terme un estudi d'investigació sobre l'aplicació de les TIC en l'aula de primer de Primària de diferents escoles de Castelló de la Plana.

Els participants d'aquest estudi són professorat de primer curs de Primària d'escoles públiques de Castelló de la Plana. Per a realitzar l'estudi es tindrà en compte el sexe i edat del professorat per a poder comparar i realitzar els gràfics que es mostren en l'apartat de resultats.

L'instrument de mesura que s'utilitzarà per aquest estudi serà l'enquesta anònima (Annex1, Imatge1, p.22) amb una petita entrevista individual optativa.

Primer de tot, es va a cada escola o s'envia un correu al director/a demanant permís per a que el personal docent pugue col·laborar emplenant l'enquesta. A part de les enquestes, es porta a terme una curta entrevista per a conèixer un poc millor el context en que s'hi treballa. Una volta es tenen les enquestes, es passen a una taula de dades on es destaca en verd allò més freqüent, ja siga en quant a temps o en quant a programari emprat (Annex4 i Annex5, Taula4, Taula 5 i Taula6, p.27 i p.28) i després, es fan uns gràfics per a poder comprendre millor els resultats obtinguts junt amb les opinions personals dels mestres que serviran per a poder respondre a les qüestions inicials.

Anàlisis documental:

Una volta realitzat l'estudi, s'elabora i es porta a terme la proposta didàctica. Per a poder elaborar aquest material didàctic, primer s'ha cercat informació de llibres que són a la vegada un recull d'informació de primeres fonts on s'exposen fets i dades sobre la fundació de Castelló de la Plana. Ja que per a poder explicar la mitologia de Castelló s'ha de conèixer primer els fets reals.

La mitologia de Castelló de la Plana es centra en explicar uns fets històrics com poden ser la fundació de la vila o la conquesta de les illes Columbretes, a partir d'uns elements fantàstics que faciliten la comprensió. En la part mitològica, també apareixen moltes referències de zones geogràfiques reals, com poden ser les muntanyes de Montornés, Penyeta Roja, el Tossal Gros, les illes Columbretes i la Plana. Per una altra banda, també apareixen construccions reals com poden ser el Castell Vell que hi ha al costat de l'ermitori de la Magdalena.

Proposta didàctica:

La mitologia de Castelló serà presentada en un primer moment per un còmic que es diu *Tombatossals: El món del mite*. S'adquiriran unes mostres per mitjà de l'Ajuntament de Castelló en col·laboració de la colla del Rei Barbut. Es portarà a terme en la tercera avaluació del primer curs, ja que per experiència pròpia, en el Practicum II s'ha comprovat que en aquest tram educatiu l'alumnat ja comença a llegir la lletra d'impremta i desenvolupa una maduresa superior a la del primer i segon trimestre.

La següent sessió, es realitzarà en l'aula d'informàtica per a introduir-se en el món digital a partir de la webquest i del kahoot. La webquest, que la podem trobar en els enllaços (Annex2, Taula2, p.23) segons Aguiar & Cuesta (2009) constarà de diferents parts:

-Introducció: S'introdueix al tema del que tracta la webquest, en aquest cas amb un vídeo.

Dins d'aquesta apartat hi ha un subapartat que ens mostra l'autor de Tombatossals.

-Procés: S'explica a l'alumnat el propòsit i les instruccions per a realitzar les tasques .

-Tasques: Es mostren les activitats amb els seus enllaços (Annex2, Taula2, p.24) per a que puguin realitzar els exercicis en el full d'activitats que se'ls proporciona abans de començar.

-Avaluació: Conté els criteris d'avaluació de la webquest, en aquest cas s'utilitza una rúbrica.

-Conclusions: En aquest apartat es concreten els objectius que es preten que l'alumnat aconseguisca adquirir.

En la Taula1 es mostra la programació prevista dividida en diferents sessions. En la webquest i el Kahoot l'alumnat s'agruparà en parelles per afavorir un aprenentatge cooperatiu. Cal destacar que en la webquest treballaran repartint-se les tasques, un alumne cercarà la informació i l'altre copiarà les respostes en la primera plana, després per a fer l'altra plana es canviaran els rols i completaran cadascú el seu full d'activitats, ja que es important en aquesta edat fomentar tant com es puga la lectoescriptura a nivell individual.

El període de temps de cada sessió serà de 45 a 90 minuts segons el ritme de treball de l'alumnat i l'horari de l'escola.

Taula1. Programació

Aquesta proposta didàctica es realitza segons la normativa del currículum d'educació Primària, el Decret 108/2014 - Diari Oficial de la Comunitat Valenciana (2014) (pp.16522-16523) i segons el Boletín Oficial del Estado Núm. 52 Sábado 1 de marzo de 2014 Sec. I. (pp. 19353-19354).

Sessió 1 Presentació

SESSIÓ PROGRAMADA: Primer es presentarà cada personatge a partir de la portada del còmic *El món del mite*, després, cada alumne llegirà una vinyeta del còmic i quan s'acabe cada pàgina, es comentarà entre tots el que ha ocorregut per a comprovar que segueixen el fil de la història.

TEMPORALITZACIÓ: 45 minuts.

CONTINGUTS: B), C)

OBJECTIUS GENERALS: a), b), e), h), i)

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

-Aprendre els trets més importants de la mitologia de Castelló de la Plana.

-Millorar la lectoescriptura.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES: CEC, CCLI, CAA, CEC

CRITERIS D'AVUACIÓ: 1), 2), 5), 6)

Sessió 2 Primer contacte amb la Webquest i vídeo explicatiu de la història.

SESSIÓ PROGRAMADA: La classe es realitzarà en la sala d'informàtica i en un primer moment, es comentarà què és una webquest i a continuació es veurà un poc les diferents parts de la Webquest.

Una volta han pres el primer contacte amb la webquest, deixaran de banda els ordinadors per a poder veure el vídeo de l'explicació dramatitzada de la mitologia en una escola de Castelló.

TEMPORALITZACIÓ: 45 minuts

CONTINGUTS: A)

OBJECTIUS GENERALS: h), i)

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

-Incrementar la motivació de cara a l'aprenentatge de les Ciències Socials i de les noves tecnologies.

-Aprendre els trets més importants de la mitologia de Castelló de la Plana.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES: CD, CAA, CCLI, CMCT, CEC

CRITERIS D'AVUACIÓ: 1), 2), 3), 4), 5), 6)

Sessió 3 Realització de les tasques

SESSIÓ PROGRAMADA: Primerament, es farà un recordatori de la mitologia que s'ha vist en el llibre i en el vídeo en sessions anteriors. A continuació, s'explicarà com es realitzen les tasques: han de mirar la pregunta, després han d'entrar en l'enllaç proporcionat, posteriorment, hauran de cercar la informació que necessiten i finalment, ho hauran de anotar en el full d'activitats que se'ls proporcionarà al principi. Aquestes tasques les realitzaran en l'ajuda d'una parella, però, cadascun omplirà el seu full d'activitats, ja que hi ha activitats individuals.

TEMPORALITZACIÓ: 45 minuts

CONTINGUTS: A), B)

OBJECTIUS GENERALS: b), h), e), i), j)

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

-Incrementar la motivació de cara a l'aprenentatge de les Ciències Socials i de les noves tecnologies.

-Aprendre els trets més importants de la mitologia de Castelló de la Plana.

-Millorar la lectoescriptura.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES: CCLI, CMCT, CD, CAA, CEC, SIEE

CRITERIS D'AVUACIÓ: 1), 2), 3), 4), 5)

Sessió 4 Realització de les tasques

SESSIÓ PROGRAMADA: L'alumnat podrà finalitzar les tasques que els quedaven per fer i a continuació les parelles que hauran acabat podran ajudar a les parelles que els costa més realitzar les tasques.

Aquesta sessió té la mateixa estructura en quant a temporalització, continguts, objectius i criteris d'avaluació que la sessió 3.

Sessió 5 Kahoot

SESSIÓ PROGRAMADA: Es donaran les instruccions per a que l'alumnat pugue entrar en el Kahoot determinat i llavors quan estiguen tots preparats jugaran en parelles com ho van fer en la webquest. Abans de posar-ho en pràctica es comentarà que les tres primeres parelles que més punts aconseguisquen podran ser encarregats la setmana següent.

TEMPORALITZACIÓ: 45 minuts

CONTINGUTS: A), B)

OBJECTIUS GENERALS: b), e), h), i), j)

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

-Recordar els trets més importants de la mitologia de Castelló de la Plana.

-Millorar la velocitat i la comprensió lectora.

-Familiaritzar l'alumnat a l'ús de nous programes digitals en línia.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES: CCLI, CD, CAA, SIEE, CEC

CRITERIS D'AVUACIÓ: 1), 2), 3), 4)

Sessió 6 Sortida

SESSIÓ PROGRAMADA: S'organitzarà una sortida per la ciutat de Castelló de la Plana per a poder conèixer les escultures i llocs amb relació amb la mitologia de Castelló. Primer, es visitaran les escultures de Tombatossals, Arrancapins i Bufanúvols, després, es pot fer un recorregut per algunes de les colles de Castelló que tenen el nom dels personatges mitològics i finalment, es visitarà la plaça major de la ciutat on hi han unes escultures en relleu de Tombatossals, Arrancapins i Bufanúvols. Durant la sortida s'aniran fent preguntes per anar recordant tot allò que han anat aprenent sobre la mitologia local.

TEMPORALITZACIÓ:

90 minuts

CONTINGUTS: A), B)

OBJECTIUS GENERALS: a), b), e), h), j)

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

-Recordar els trets més importants de la mitologia de Castelló de la Plana a partir de representacions artístiques o locals relacionats amb la mitologia.

-Relacionar els continguts apresos a llocs representatius de la realitat.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES: CCLI, CCE, CSC

CRITERIS D'AVUACIÓ: 1), 2), 3)

En l'annex 8 i l'annex 9 estan exposats els continguts, objectius generals, competències i criteris d'avaluació referents a la programació didàctica anterior.

Després de realitzar les tasques de la webquest, s'avaluarà el full d'activitats (Annex6, Imatge5, p.28) segons la qualitat del continguts mitjançant la rúbrica (Annex3, Taula3, p.26) i s'aniran introduint a la tableta digital les dades a nivell individual i grupal mitjançant l'aplicació *Additio*.

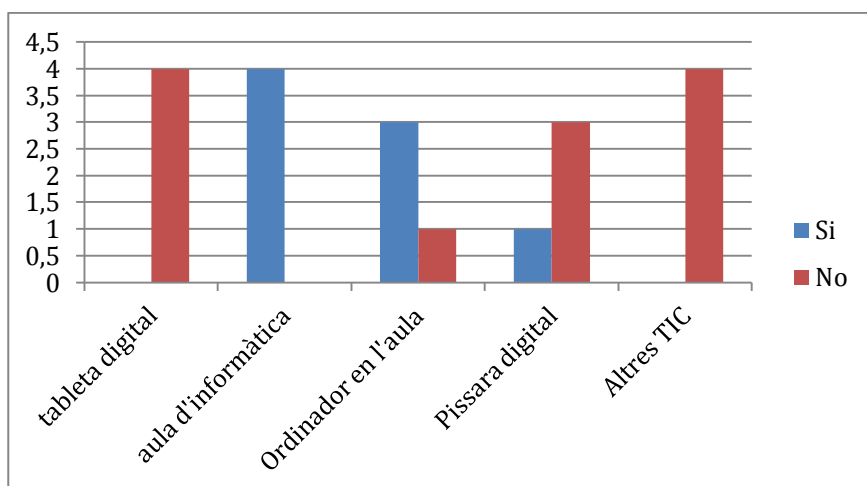
RESULTATS

Després d'anar a diferents escoles i haver passat les enquestes, s'ha pogut fer un recull de dades diferents de mestres de primer curs d'educació Primària de diferents escoles públiques de Castelló de la Plana.

Primer, es van transferir les dades de les enquestes a una taula de dades (Annex 4 i Annex 5, Taula 4, Taula 5 i Taula 6, p.27 i p.28) i després es van realitzar els gràfics que es mostren a continuació:

S'han realitzat dos gràfics tenint en compte el sexe del personal docent, d'aquest es pot apreciar amb diferències la freqüència d'ús de les TIC que es poden emprar en una classe de primer d'Educació Primària. Participen 4 homes i 4 dones.

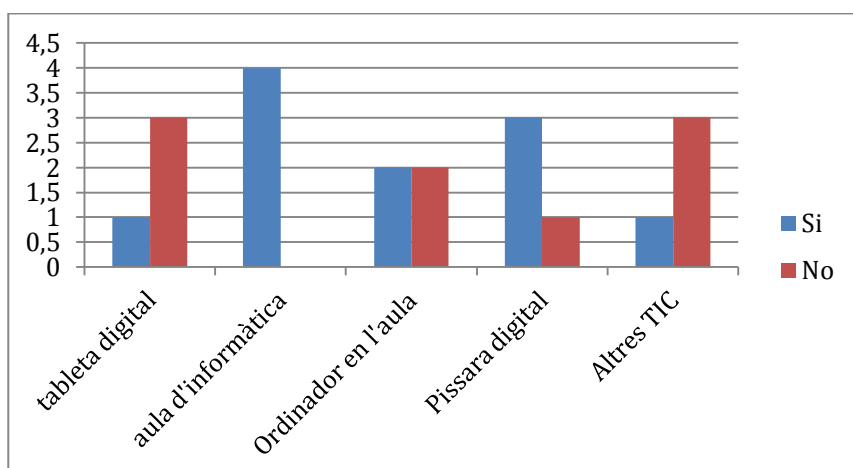
Freqüència d'ús de les TIC per sexes: Homes

Gràfic 1 (Pàg.19)

Segons el Gràfic 1, es pot comprovar que la tauleta digital la usen un 0%, l'aula d'informàtica un 100%, ordinador a l'aula un 75%, pissarra digital a classe un 25% i altres TIC un 0%.

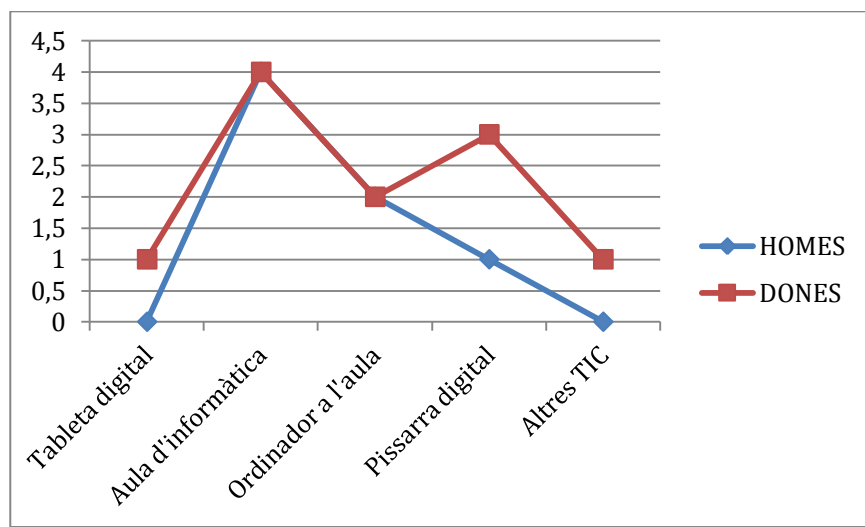
Freqüència d'ús de les TIC per sexes: Dones

Gràfic 2 (Pàg.19)

Segons el Gràfic 2 es pot comprovar que la tauleta digital la usen un 25%, l'aula d'informàtica un 100%, ordinador a l'aula un 50%, pissarra digital a classe un 75% i altres TIC un 25%.

Freqüència d'ús de les TIC per sexes: Participants(4+4)

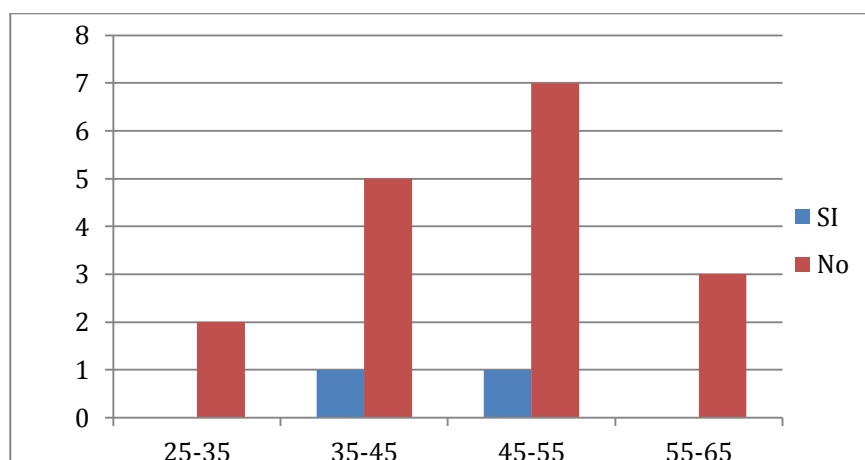

Gràfic 3 (Pàg.19)

Aquesta gràfica es una síntesi de les dues anterior que pot servir per a comprovar clarament els usos de les TIC per gèneres.

S'ha realitzat 4 gràfics més tenint en compte l'edat del personal docent, d'aquest es pot apreciar amb diferències la freqüència d'ús de les diferents TIC segons l'edat del professorat. En aquest cas són 20 participants escollits aleatòriament en que hi ha varietat d'edat.

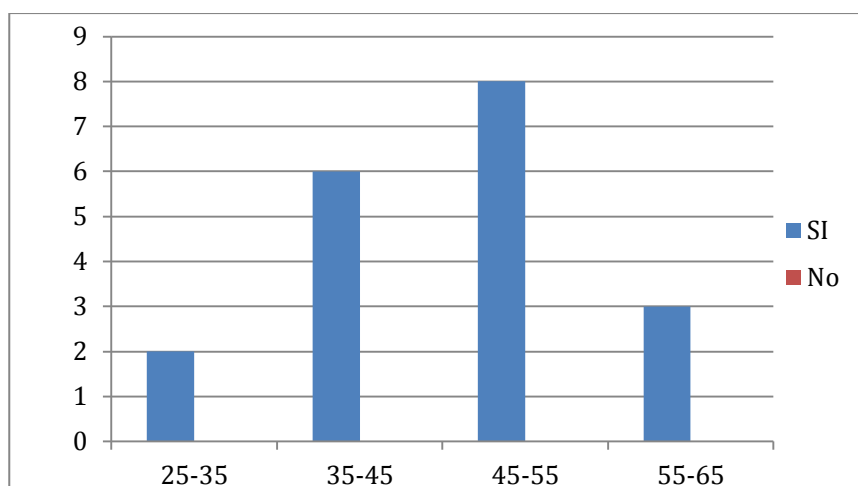
Freqüència d'ús de les TIC per edat (participants 20)

Gràfic 4: Tauleta digital en classe (Pàg.19)

Segons el Gràfic 4 es pot comprovar que la tauleta digital l'usen sols 1 de cada 6 persones de la franja d'edat de 25 a 35 anys i 1 de cada 8 persones de la franja d'edat de 45 a 55 anys.

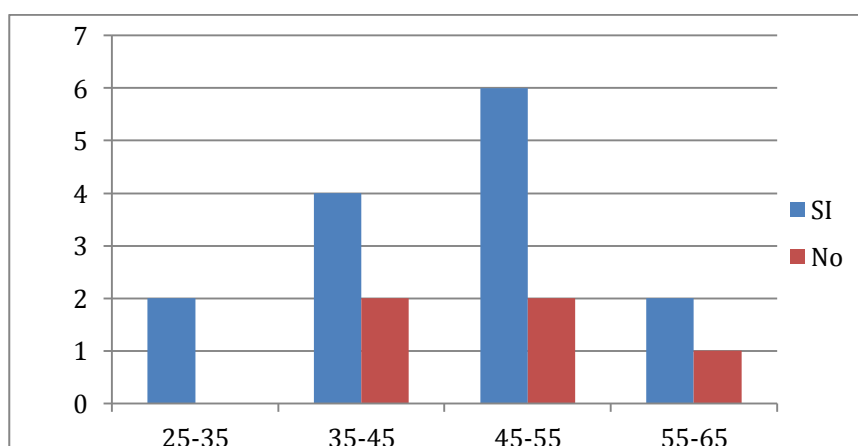
Freqüència d'ús de les TIC per edat (participants 20)

Gràfic5: Aula d'informàtica en l'escola (Pàg.19)

Segons el Gràfic 5 es pot comprovar que l'aula d'informàtica en l'escola l'usen 2 persones de la franja d'edat de 25 a 35 anys, 6 persones de la franja d'edat de 35 a 45 anys, 8 persones de la franja d'edat de 45 a 55 anys i 3 persones de la franja d'edat de 55 a 65 anys.

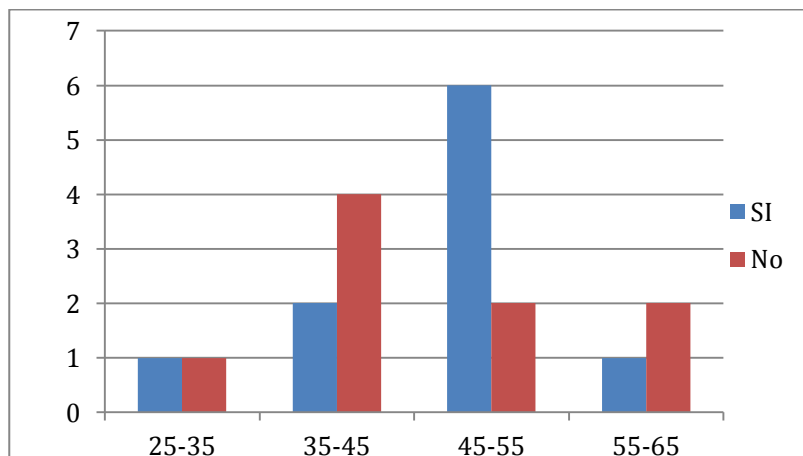
Freqüència d'ús de les TIC per edat (participants 20)

Gràfic 6: Ordinador/s en l'aula (Pàg.19)

Segons el Gràfic 6 es pot comprovar que l'ordinador en l'aula l'usen 2 persones de la franja d'edat de 25 a 35 anys, 4 de cada 6 persones de la franja d'edat de 35 a 45 anys, 6 de cada 8 persones de la franja d'edat de 45 a 55 anys i 2 de cada 3 persones de la franja d'edat de 55 a 65 anys.

Freqüència d'ús de les TIC per edat (participants 20)

Gràfic 7: Pissarra digital (Pàg.19)

Segons el Gràfic 7 es pot comprovar que la pissarra digital en l'aula l'usa 1 de cada 2 persones de la franja d'edat de 25 a 35 anys, 2 de cada 4 persones de la franja d'edat de 35 a 45 anys, 6 de cada 8 persones de la franja d'edat de 45 a 55 anys i 1 de cada 3 persones de la franja d'edat de 55 a 65 anys.

A continuació, s'exposen diferents opinions representatives del docent entrevistat:

“Hi han recursos tecnològics, però hi han dificultats per a usar-los. L'adaptació es més difícil quan ja es té una edat avançada”

“No es fomenta l'ús de les noves tecnologies pel tema econòmic”

“Fins ara no disposem de pissarra digital pròpia, sols podem anar a l'aula d'informàtica una sessió per setmana”

Es va posar en practica el dia 12 de Maig del 2015 en la classe de primer C de Primària de l'escola Gaetà Huguet de Castelló de la Plana una part de la sessió programada. Es pot dir, que es va fer com una adaptació d'una sessió, ja que no es disposava de llibrets suficients i llavors es va fer una dramatització i explicació de la història i dels personatges més importants que hi apareixen. Després, van veure el vídeo que hi ha en la pàgina de la introducció. Es va ficar la pàgina de les tasques a la pissarra digital i entre tots l'alumnat i un poc d'ajuda del personal docent van realitzar les activitats amb un poc més de rapidesa ja que es va disposar de les dues sessions de la tarda.

La fitxa d'activitats (Annex6, Imatge5, pàg.28) la van realitzar tots sense cap tipus de problema.

Una petita part de l'alumnat coneixia els personatges mitològics, no obstant, la resta de l'alumnat va mostrar interès per conèixer les peculiaritats de cadascun, ja que eren com els seus superherois preferits que tenen super poders. L'alumnat controla les accions bàsiques d'encendre

l'ordinador i entrar en el buscador, per tant no van tindre molts problemes en cercar la informació que necessitaven, a més molts se'n recordaven de la dramatització del principi de la sessió.

A partir de la recollida de dades de les enquestes (Annex4, Taula4, p.26) s'ha pogut comprovar quins són els programes i suports digitals més emprats, qui sol usar-ho i quant es sol usar en classe:

En quant a la tauleta digital s'usa entre una i dues sessions setmanals, es utilitzat pel personal docent i l'alumnat. Solen emprar algunes aplicacions com el Additio o el LliureOffice.

L'aula d'informàtica es sol usar per l'alumnat una volta per setmana. Solen utilitzar els ordinadors personals per al programa educatiu JClic o per a cercar informació.

L'ordinador a l'aula es sol usar més diàriament per el personal docent i l'alumnat, ja siga per a cercar informació o per a consultar els llibres digitals.

La pissarra digital, així com els que disposen d'ordinador en l'aula es sol fer un ús diari, ja que serveix per a projectar els llibres digitals o cercar algun tipus d'informació.

Altres suports TIC no són d'ús freqüent, però si no es disposen de molts recursos la radio-CD sol ser l'aparell més emprat.

DISCUSSIÓ I/O CONCLUSIONS

Les conclusions s'han pogut extraure a partir de les dades de les enquestes realitzades pels docents i les diferents opinions de les entrevistes posteriors a les enquestes realitzades.

A partir de l'anàlisi dels resultats representats per gràfics, que es centren en mostrar l'ús de les TIC segons el gènere (Gràfic 1 i Gràfic 2, p.14), es pot deduir que en quant a la tauleta digital és molt escàs el seu ús i es centra en una minoria femenina. L'aula d'informàtica s'utilitza en una gran majoria de les escoles, ja siga, tant per part d'homes, com de dones. L'ús de l'ordinador en l'aula es prou freqüent, però més en el gènere masculí. La pissarra digital es mostra clarament la predisposició d'ús en el gènere femení. En quant a altres suports TIC són poc usats i es centren en una minoria femenina.

Segons el Gràfic3 (p.15), que es una síntesi de les gràfiques 1 i 2 (p.14), es pot comprovar que el professorat de gènere femení fa un ús més freqüent de les TIC a l'hora de portar a terme el procés d'ensenyament-aprenentatge en l'aula de Primer de Primària.

Després d'analitzar els gràfics, que mostren l'ús de les TIC segons l'edat dels participants, es pot comprovar que la tauleta digital (Gràfic 4, p.15) quasi no s'usa probablement per les dificultats econòmiques de l'alumnat o per la falta d'experiència.

En quant a l'aula d'informàtica (Gràfic 5, p.16) es dona un ús generalitzat, ja que totes les escoles en que s'han passat les enquestes disposaven d'aula d'informàtica i feien ús d'aquesta.

En quant a l'ús de l'ordinador a l'aula, (Gràfic 6, p.16) és més freqüent en el personal docent més jove, ja que s'han educat amb les noves tecnologies i tenen més facilitat d'ús d'aquestes i el personal docent de més edat intenta evitar-les o fa un ús més reduït.

L'ús de la pissarra digital (Gràfic 7, p.17) no s'ha estes tant com les aules d'informàtica, possiblement per causes econòmiques del centre, ja que és una inversió econòmica elevada. En aquest cas l'edat no sembla que té una gran influència, però es destaca la franja d'edat de 45 a 55 anys com la que usa amb més freqüència aquest recurs TIC, possiblement siga influenciat per l'elevat nombre de docents amb aquesta edat.

Després d'haver posat en pràctica part de la programació didàctica, es pot dir que l'alumnat té una especial afecció a les noves tecnologies, ja que l'alumnat mostra una major atenció i motivació a l'hora de treballar amb aquests recursos digitals. S'ha pogut comprovar que el nivell de comprensió lectora de l'alumnat ha sigut un factor important, ja que si no comprenien allò que s'explica en la webquest no poden avançar i ja no presten atenció. Una de les solucions per aquest problema, pot ser agrupar l'alumnat en parelles i si es necessari en grups de quatre per aconseguir un aprenentatge entre iguals, ja que un aprenentatge més cooperatiu sembla que per a l'alumnat és més proper i menys rebutjat que l'explicació d'una mestra o mestre.

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

Aguiar, M.V., & Cuesta, H. (2009) Importancia de trabajar las tic en educación infantil a través de métodos como la webquest.

Pixel-Bit: Revista de medios y educación, Nº 34 (pp. 81-94) Recuperat el 2, Juny, 2015 de <http://www.sav.us.es/pixelbit/pixelbit/articulos/n34/6.pdf>

Arxiu municipal de Castelló (1400) *El pleito de las marjales*.

Bausset, (2012, Juliol 10). *Josep Pascual Tirado*.

El Periódico Mediterráneo.

Bellés, S. (2014) *Tomba Tossals. La pervivencia del mito de Castellón*. (Publicació interna en pdf)

Castelló de la Plana: Universitat Jaume I. [Consulta: 22 d'abril de 2014].

David, W. J., Roger J., Edythe J. H. (1999) *El aprendizaje cooperativo en el aula*.

Buenos Aires: Editorial Paidós. Recuperat el 2, Juny, 2015 de

http://educativa.catedu.es/50009129/sitio/upload/Profesores._El_AC_en_el_aula._D._y_R._Johnson.pdf

Griñó, & T., Sidro, J., (2005). *Tombatossals: El món del mite*.

Castelló de la Plana: La Colla del Rei Barbut i l'Ajuntament de Castelló.

Masó, E., (2006). *Arrels1: contalles*.

Castelló de la Plana: Associació Cultural l'Aljama

Mayer, R.E (2001) *Multimedia Learning*.

Cambridge. Cambridge University Press. (p. 63)

Marqués, P. (2012) *Impacto de las TIC en educación: Funciones y limitaciones*.

Revista de investigación, Editada por Área de Innovación y Desarrollo, S.L.,. Recuperat el 10, Maig, 2015 de <http://www.3ciencias.com/wp-content/uploads/2013/01/impacto-de-las-tic.pdf>

Messeguer, L. (2006, Març 28). *Tombatossals: les aventures i la veu dels segles*.

Article del Levante-EMV.

Murphy, J., (2011). *Más de 100 ideas para enseñar historia de Primaria i Secundaria*.

Castelló de la Plana. Editorial GRAÓ

Pascual, J. (1998) *Tombatossals*.

Castelló de la Plana. Edicions: El Grill 3 i 4.

Ramiro, E., Eduard Bueno, E. (1990). *Llegendes de la Ribera*.

Castelló de la Plana. Edicions Eixam

Sánchez, J., (1982). *Castellón de la Plana en la Baixa Edat Mitja*.

Castelló de la Plana. Edicions Societat Castellonenca de Cultura

Sánchez, J., (1993). *El llibre de privilegis de Castelló de la Plana (1245-1470)*.

Castelló de la Plana. Edició de l'Ajuntament de Castelló de la Plana

Sánchez, J., Rodríguez, R., & Olucha, F. (1990). *Castellón de la Plana y sus provincias*.

Castelló de la Plana. Edicions Inculca

Sigalés, C., Mª Mominó, J., Meneses, J., Badia, A. (2008) *La integración de internet en la educación escolar española: situación actual y perspectivas de futuro*.

Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya. Recuperat el 2, Juny, 2015 de http://www.uoc.edu/in3/integracion_internet_educacion_escolar/esp/pdf/informe_escuelas.pdf

Trepal, C., Rivero, P., (2010). *Didáctica de la historia y multimedia expositiva*.

Castelló de la Plana. Editorial GRAÓ

Annex 1.

ESCOLA: _____

SEXE: _____

EDAT: _____

Tipus de TIC	SI	NO	TEMPS	ÚS	PROGRAMARI EMPRAT
Tauleta digital en la classe.					
Aula d'informàtica en l'escola.					
Ordinador/s en l'aula					
Pissarra digital en l'aula					
Altres suports TIC					

Fa ús d'algun suport digital per a ensenyar història?

Imatge 1: (p. 6, 9)

Annex 2.

Taula2:

La Webquest

Enllaç: <http://bender32.wix.com/mitologia>

The image shows a webquest interface. At the top, there's a colorful cartoon landscape with green hills, trees, a yellow arrow-shaped house, a white oval containing a cartoon man's face, and a red arrow-shaped house. A red banner in the center reads "UNA HISTÒRIA DE LLEGENDA". Below the banner is a navigation menu with the items: "Introducció", "Procés", "Tasques", "Avaluació", and "Conclusió". A red bar below the menu contains the text "Una colla de gegants es passegen per la plana de Castelló...". Below this is a red italicized text: "El actor Xavi Castillo ens contarà la història de Tombatossals". A video player is embedded, showing a man in a costume holding a large white object. A yellow callout box above the video says "Els nostres gegants". At the bottom of the video player, there is a Wix logo and the text "Este sitio fue creado con WIX.com. Crea tu página web GRATIS >>".

Imatge 2: (p. 5,10)

Tasques

Teniu que buscar la informació en Enllaç i escriure la resposta al full d'activitats

1- Com es diuen els meus fills?
Apreteu en enllaç per a trobar la resposta Enllaç

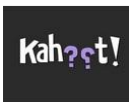

2- Com es diuen els pares de Tombaossals?
Apreteu en enllaç per a trobar la resposta Enllaç

3- Com ordenariem el que va passar?

Imatge 3: (p. 10)

Kahoot: [Enllaç: https://play.kahoot.it/#/k/c48eca20-2f41-414b-b9d2-6fa8b966526a](https://play.kahoot.it/#/k/c48eca20-2f41-414b-b9d2-6fa8b966526a)

New K!
My Kahoots (1)
Public Kahoots (2191.3k)
FAQ
Support
Victorsaurius
Kahoot! BETA

	1. Quants fills tenia en total el Rei Barbut? <small>Hide answers</small>	30 Seconds	4 Choices
	2. La mare de Tombaossals es deia Penyeta _____ <small>Hide answers</small>	30 Seconds	4 Choices
	3. Tombaossals era molt _____ <small>Hide answers</small>	30 Seconds	4 Choices
	4. Arrancapins podia _____ una pinada <small>Hide answers</small>	30 Seconds	4 Choices
	5. Bufanúvols podia fer _____ <small>Hide answers</small>	30 Seconds	3 Choices
	6. Tragapinyols podia llançar _____ pel cul. <small>Hide answers</small>	30 Seconds	4 Choices
	7. Cagueme feia el que _____ <small>Hide answers</small>	30 Seconds	3 Choices
	8. Com es deia l'autor del llibre Tombaossals? <small>Hide answers</small>	30 Seconds	4 Choices

Imatge 4: (p. 6)

Annex 3.

Rúbrica d'avaluació

Aspectes/ Puntuació	Fluix 1-4	Normal 5-6	Bo 7-8	Excel·lent 9-10
Recerca d'informació en la xarxa	Requereix ajuda per utilitzar els enllaços suggerits o per navegar per la web.	Usa ocasionalment els enllaços suggerits i navega amb certa autonomia.	S'aprecia l'esforç en la cerca i bona tria de les fonts d'informació.	Utilitza amb èxit els enllaços suggerits per a trobar la informació i navega amb facilitat sense ajuda.
Tractament de la informació	És difícil de llegir i la informació ha estat reproduïda sense transformació apreciable.	La informació ha estat transformada, però sovint es perd el sentit global.	Inclou la informació demanada i és comprensible encara que hi ha mancances.	La informació ha estat analitzada i transformada de manera precisa.
Respostes	Massa respostes incorrectes, que no s'adapten al que es demana o poc raonades.	Algunes respostes incorrectes o poc raonades.	Respostes correctes, tot i que s'aprecien mancances de raonament.	Respostes correctes i ben raonades.
Expressió escrita	Massa incorreccions ortogràfiques i d'expressió.	Algunes incorreccions ortogràfiques, expressió pobre.	Bona correcció ortogràfica amb mancances d'expressió	Molt bona expressió i correcció ortogràfica.
Presentació	Manca de cura i ordre en la presentació.	Presentació correcta, tot i apreciar-se manca d'ordre.	Bona presentació de cada apartat.	Material molt ben organitzat i coherent. Cura en la presentació.

Taula 3: Rúbrica (p.13)

Annex 4.

Recollida de dades (20 participants)

TIC	Si utilitzen	No utilitzen	Temps	Ús	Programari emprat
Tauleta digital en classe	2	18	-2 sessions setmanals. -Menys d'una sessió setmanal.	- Docent -Alumne.	-GoogleDrive. -LliureOffice. -Additio. -Apps.
Aula d'informàtica	20	0	-1 sessió setmanal (13). -1 sessió quinzenal. -2 sessions (2). -Sessions puntuals(2).	-Alumnat.	-JClic (12). -LliureOffice(4). -Buscador d'informació (8). -Youtube(2). -Blogs. -Omnibus. -Kahoot. -Flash educatiu.
Ordinador en l'aula.	15	5	-Diàriament(7). -Esporàdic. -1sessió setmanal(2). -3sessions setmanals.	-Docent. -Alumnat.	-Cerca d'informació(6). -Llibres digitals(4). -JClic . -Pipo. -You tube(2). -Aula Virtual. -LliureOffice. -Prezi.
Pissarra digital en l'aula	11	9	-Compartida, una sessió setmanal (2). -Diàriament (7). -Segons necessitats.	Alumnat	-Llibres digitals(6). -Cerca d'informació(3). -You tube. -Aula Virtual(2).
Altres suports TIC	4	16	-Esporàdicament.	-Docent.	-Radio-CD(3). -Mobil (itaca).

Taula 4: Recollida de dades (pp. 9, 18)

Annex 5.

Ús de les TIC per sexes: 8 participants

Tipus de TIC / Sexe	Homes		Dones	
Tauleta digital en classe	SI(0)	NO(4)	SI(1)	NO(3)
Aula d'informàtica en l'escola	SI(4)	NO(0)	SI(4)	NO(0)
Ordinador/s en l'aula	SI(3)	NO(1)	SI(2)	NO(2)
Pissarra digital en l'aula	SI(1)	NO(3)	SI(3)	NO(1)
Altres suports TIC	SI(0)	NO(4)	SI(1)	NO(3)

Taula 5: Ús de les TIC per sexes (p. 9)

Taula6: Ús de les TIC per edats: participants 20

Tipus de TIC / Edat (anys)	[25 a 35)		(35 a 45)		(45 a 55)		(55 a 65]	
Tauleta digital en classe	SI(0)	NO(3)	SI(1)	NO(5)	SI(1)	NO(7)	SI(0)	NO(3)
Aula d'informàtica en l'escola	SI(3)	NO(0)	SI(6)	NO(0)	SI(8)	NO(0)	SI(3)	NO(0)
Ordinador/s en l'aula	SI(3)	NO(0)	SI(4)	NO(2)	SI(6)	NO(2)	SI(2)	NO(1)
Pissarra digital en l'aula	SI(1)	NO(2)	SI(2)	NO(4)	SI(6)	NO(2)	SI(1)	NO(2)
Altres suports TIC	SI(1)	NO(2)	SI(2)	NO(4)	SI(1)	NO(7)	SI(0)	NO(3)

Taula 6: Ús de les TIC per edats (p. 9)

Annex 6.

Imatge 5

FULL D'ACTIVITATS: Fiquen la resposta de les tasques de la Webquest

1-

2-

3- Ordena els fets:

Primer

Després

--	--	--

-Arriben a les Illes Columbretes

- Guerra amb Gartxolí

- Naix Tombatossals

4- Completa:

Tombatossals tenia molta _____ i podia moure muntanyes.

Annex 7.

Arrancapins podia _____ arbres de un lloc a un altre.

Bufanúvols podia fer _____ on no hi han núvols.

Tragapinyols podia llançar els pinyols pel _____.

Cagueme feia el que _____.

5-

6-

MOLT BÉ, JUNTS HO HEM ACONSEGUIT!!

(p.13, 18)

Annex 8.

Aquesta proposta didàctica es realitza segons la normativa del currículum d'educació Primària, el Decret 108/2014 - Diari Oficial de la Comunitat Valenciana (2014) (pp.16522-16523):

Bloc 1: CONTINGUTS COMUNS

Continguts:

A) Iniciació al mètode científic i la seua aplicació a les Ciències Socials: Formulació de preguntes, busca, registre i organització de la informació per mitjà de llistes, imatges i taules, ús de mitjans digitals, identificació de la informació rellevant, elaboració de textos narratius, plànols i croquis.

B) Participació cooperativa: Escolta de les aportacions alienes i aportació d'idees pròpies constructives. Ser responsable del treball personal per a aconseguir una meta col·lectiva.

Criteris d'avaluació:

1) Interessar-se per obtindre informació, a partir de pistes suggerides pel professor, de fonts orals, objectes, imatges o a través del mesurament i registrar-la per mitjà de llistes, imatges o taules i utilitzar mitjans digitals d'emmagatzematge, cuidant el seu bon ús i manteniment.

2) Mostrar predisposició a desenrotllar activitats amb altres companys compartint els recursos, assumint alguna part de la tasca assignada i escoltant les aportacions dels altres.

3) Esforçar-se i mantindre l'atenció mentre es realitza una activitat sense abandonar-la quan li costa realitzar-la.

4) Participar en el procés de planificació del desenrotllament d'un producte o una tasca, ordenar amb ajuda els passos que s'han de seguir i expressar les opinions sobre el procés i el resultat.

Bloc 2: EL MÓN EN QUÈ VIVIM

C) Formes del relleu: muntanya, vall, penya-segat i platja. Paisatges de muntanya, plana i costa.

Criteris d'avaluació:

5) Identificar elements de la realitat en plans referits a espais coneguts i elaborar senzills croquis a partir de la seua memòria perceptiva per a representar espais quotidians com la classe, l'escola o el barri i les rutes quotidianes.

6) Classificar diferents paisatges atenent les formes de relleu i la presència o no de formes d'aigua (paisatges de muntanya, de plana o de costa) a partir d'imatges o el treball de camp.

Annex 10.

COMPETÈNCIES DEL CURRÍCULUM

CCLI: Competència comunicació lingüística.

CMCT: Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.

CD: Competència digital.

CAA: Competència aprendre a aprendre.

CSC: Competències socials i cíviques.

SIEE: Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

CEC: Consciència i expressions culturals.

Segons el Boletín Oficial del Estado Núm. 52 Sábado 1 de marzo de 2014 Sec. I. (pp. 19353-19354) l'Educació Primària contribuirà a desenvolupar en els nens i nenes les capacitats que els permetin:

- a) Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència, aprendre a obrar d'acord amb elles, preparar-se per a l'exercici actiu de la ciutadania i respectar els drets humans, així com el pluralisme propi d'una societat democràtica.
- b) Desenvolupar hàbits de treball individual i d'equip, d'esforç i de responsabilitat en l'estudi, així com actituds de confiança en si mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i creativitat en l'aprenentatge, i esperit emprenedor.
- d) Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no discriminació de persones amb discapacitat.
- e) Conèixer i utilitzar de manera apropiada la llengua castellana i, si n'hi ha, la llengua cooficial de la comunitat autònoma i desenvolupar hàbits de lectura.
- h) Conèixer els aspectes fonamentals de les Ciències de la Naturalesa, les Ciències Socials, la Geografia, la Història i la Cultura.
- i) Iniciar-se en la utilització, per a l'aprenentatge, de les tecnologies de la informació i la Comunicació desenvolupant un esperit crític davant els missatges que reben i elaboren.
- j) Utilitzar diferents representacions i expressions artístiques i iniciar-se en la construcció de propostes visuals i audiovisuals.
- m) Desenvolupar les seves capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seves relacions amb els altres, així com una actitud contrària a la violència, als prejudicis de qualsevol tipus i als estereotips sexistes.